Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЛИСТОПАДА 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 4, 1955. No. 213. VOL. LXII.

МІЧЕЛЛ НЕ ВІРИТЬ В ЗМІНУ РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ

Денвер, Колорадо. — Секретар праці Джеймс П. Мічел відбув 30-мінутову конференцію з президентом Айзенгавером і після неї заявив на пресовій конференції, що не має надії, щоб Конґрес міг змінити робітничий закон Тефта-Гартлі, бо політичний склад теперішнього Конґресу такий, що важко буде перевести будь-яку зміну в цьому законі, проти якого виступає зорганізований світ праці. На попередній сесії уряд вніс був 12 поправок до цього закону, але Конґрес не полагодив ані однісї. В 1954 році, казав Мічелл, проти поправок до закону Тефта-Гартлі виникла в Конґресі коаліція південних і північних демократів, яка разом з трьома республіканцями не дозволила прийняти запропоновані зміни в робітничому законі. Мічелл заявив журналістам, що він не казав Айзенгаверові про свій сумнів у зміну робітничого закону. Секретар праці казав, що в Конґресі лежать давніші законопроєкти про зміну робітничого закону, і тому не треба вносити нових проєктів в цій справі. Уряд буде старатися, щоб Конґрес прийняв ці законопроєкти, але слаба надія на те, щоб теперішній Конґрес міг щось зробити в цьому напрямку. Мічелл потвердив думку, яка вже відома була досі, що важко сподіватися, щоб в Конґресі знайшлася така більшість, яка погодилася б на ті ліберальні зміни в робітничому законі, яких домагається робітництво, і що демократична більшість не хоче прийняти тих поправок, які вносить уряд, бо вони замало ліберальні для робітників. Мічелл повідомив журналістів, що розмовляв з Президентом про стан народної господарки зі становища світу праці — високий стан затруднення, мале число безробітних. Тепер в ЗДА є 65,000,000 затруднених і тільки 2,100,000 безробітних. Мічелл підкреслив і той факт, що в цьому році мале число втрачених днів праці, внаслідок страйків, і що цього року заключено багато умов між робітничими організаціями і підприємцями, що свідчить про стабілізацію на відтинку праці. Президент схвалив п'ять урядових законопроєктів, які вже уряд внесе на найближчу сесію Конґресу. До тих урядових законопроєктів належать такі: — про платню за надчисельні години урядовим працівникам; про збільшення допомоги, яку виплачується під час безробіття; про федеральну допомогу стейтам для збільшення безпеки під час праці робітників.

„Американський нарід схвалює політику Айзенгавера"

Вашингтон. — 10,000 американських республіканських жінок запитували 250,000 американських громадян з 47 стейтів, як вони оцінюють політику уряду Айзенгавера. Громадян Масачусетсу не можна було запитати з огляду на повінь, що тоді навідала цей стейт. Крайовий Республіканський Комітет опублікував вислід цих запитів і ствердив, що „американський нарід щиро схвалює закордонну політику Айзенгавера і висловлює своє довір'я до військової сили ЗДА, бо почуває себе безпечнішим, відколи Айзенгавер є президентом цієї країни". Велика більшість запитуваних вдоволена також із внутрішньої політики Айзенгавера, яка принесла країні добробут. 81.9 відсотка громадян, які в 1952 році голосували за Айзенгавера, уважають закордонну політику теперішнього уряду за добру; 16.7 відсотка — за задовільну і тільки 1.4 відсотка за злу. 51.4 відсотка тих, які голосували за Стівенсона, вважають закордонну політику теперішнього уряду за добру; 41.3 відсотка — за задовільну і тільки 7.3 відсотка — за незадовільну. 95.7 відсотка тих, які не голосували в 1952 році, уважають цю політику за добру або задовільну, і тільки 4.3 відсотка — за злу.

Республіканці й демократи сперечаються за забезпечення від втрат на випадок повені

Вашингтон. — Сенатська Банкова й Валютова Комісія розглядає проєкт забезпечення від втрат на випадок повені, але її праця відбувається дуже повільним темпом, бо з п'ятнадцятьох її членів тільки два беруть постійну участь у засіданнях комісії. Це — діючий голова комісії, демократичний сенатор Герберт Г. Лімен та республіканський сенатор Прескот Бош. Сенатор Лімен нарікав на те, що уряд не предложив докладного законопроєкту про забезпечення від втрат на випадок повені, хоч президент Айзенгавер обіцяв це зробити. На це відповів сенатор Бош, заявивши, щоб демократи „забули про політику в справі повеней" і почали працю над „забезпеченням від втрат внаслідок повени". Бош казав, що республіканці ще не мали часу полагодити цієї справи, але демократи не зробили нічого в справі забезпечення від втрат внаслідок повеней, хоч бувший президент Геррі С Труман ще в 1951 році зголосов відповідний законопроєкт, якого тодішня демократична більшість не хотіла схвалити.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** заявив, що рішення княжни Марґарити не виходити заміж за капітана Пітера Тавнсенда не було для нього жадною несподіванкою, бо він, знаючи добре княжну, сподівався такого її рішення.

● **В Ню Йорку** у віці 67 років помер Дейл Карнеґі, який 1937 року видав був книжку п. з. „Як здобувати приятелів і впливати на людей". Цю книжку перекладено на 34 мови, а продано її 4,000,000 примірників. За 6 місяців Карнеґі заробив на цій книжці 125,000 долярів.

● **Директор** будівельної спілки, яка будує в Ню Йорку найбільшу в світі виставову залю „Колізей", заявив, що ця спілка готова продати цей будинок за 35 мільйонів долярів, якщо хтось схоче його купити, щоб винаймати для публічного вжитку.

● **Директор** статистичних досліджень при Американському Товаристві для Поборювання пістряка, Деніел Гори заявив, що в дійсності у два рази більше осіб вилікується з цієї недуги, ніж знає про це громадянство.

● **Президент** Колумбійського Університету в Ню Йорку д-р Ґрейсон Кірк ганив тих лікарів які дбають більше про доляри ніж про лікування хворих. Він виступав також проти надмірної спеціялізації лікарів.

● **Д-р Моріс Пруїт** заявив на зборах Крайової Конференції для Поборювання алькоголізму що він винайшов засіб т. з „евпорфін", який, коли його впорснути алькоголікові, на цілий рік знеохочує його до алькогольних напоїв.

● **Мешканці Ню Йорку** в місяці жовтні дали 9,995 півлітрів крови на цілі Червоного Хреста Кров можна давати щоденно але перед тим треба зголоситися на число телефону: Муррей Гілл 9 — 1000, а в Бруклині — Мейн 4 — 6000.

● **Шеф** протоколу державного департаменту Джан Ф. Сіммонс передав ґватемальському президентові Кастіллью Армасові кришталеву вазу зі стюбенського скла, як подарунок від президента Айзенгавера.

Три американські науковці одержали нагороду Нобеля

Стокгольм. — Нагороду Нобеля на 1955 рік в ділянці хемії і фізики признано трьом американським науковцям. Нагороду за свої досліди в ділянці хемії в сумі 36,720 долярів одержав др Винсент Вінйо з Медичного Каледжу Корнелла і нагородою за досліди в ділянці фізики, зокрема в атомовім вимірюванні в сумі 36.720 долярів поділилися д-р Вілліс Е. Ламб з Стенфордського Університету і д-р Полікарп Куш з Колюмбійського Університету. Уділення нагород проголосила Королівська Шведська Академія Наук і вона буде вручена згаданим науковцям королем Ґуставом Адольфом дня 10 грудня ц. р., в Стокгольмі. Д-р дю Вінйо, уроджений у Шикаґо, ЗДА, був теж кандидатом на нагороду Нобеля в ділянці медицини, що її одержав швед д-р Ґуґо Теорель. Д-р Куш, народжений в Блянкенбурґу в Німеччині, прибув до ЗДА маючи один рік і став американським громадянином 1922 року. Д-р Лямб, 42 роки, живе в Пальо Альто, Каліфорнія.

Конґресмен Волтер проти польського дипломата Кассерна

Ню Йорк, Н. Й. — Демократичний конґресмен, голова Правничої Комісії Палати Репрезентантів, Френсіс Е. Волтер заявив, що бувший польський комуністичний дипломат Татеуш Кассери не зможе дістати американського громадянства, поки не очистить себе зі свого минулого. Кассери ще в 1948 році зірвав із польським комуністичним урядом і просив в ЗДА азилю. Він дістав це право, але ще й досі не може дістати американського громадянства. 30 вересня цього року Кассери пробував покінчити життя самогубством на знак протесту, але в шпиталі його врятували. Волтер заявив, що вважає цього польського дипломата за „бувшого члена комуністичної пропаґандивної організації, а не за дипломата". Кассери відповів на це, що він вже давно заявляв через станцію „Голос Америки", чому покинув службу польському комуністичному урядові і чому вибрав свободу.

Перон відлетів з Параґваю

Асунсіон, Параґвай. — Бувший арґентинський диктатор Хуан Перон залишив Параґвай, де він перебував на вигнанні від 2 жовтня і відлетів військовим літаком в напрямі Бразилії. Президент Нікараґви Сомаза сказав, що „ніщо не стоїть на перешкоді, щоб Перон міг прибути до його країни". Перон виїхав у секреті, на летовищі було тільки сім осіб, між ними кореспондент „Юнайтед Прес". Дехто гадав, що Перон схоче виїхати до якоїсь европейської країни, бо він полетить понад бразилійські порти, звідки курсують літаки до Европи. Літак, яким відлетів Перон, належить до параґвайського військового транспорту. Кілька днів тому Перон заперечив вістку про відлет до Нікараґви. Але Перон таки летить до Нікараґви, бо з Буенос Айрес відлетів в напрямі до Каракасу в Венесуелі, звідки полетить до Нікараґви, де думає постійно перебувати. Перон заявив представникові „Юнайтед Пресс", що не думає залишати америкаиського континенту, і тому неправдиві всякі поголоски про його виїзд до Европи. В Арґентині робітничі організації почали в деяких фабриках страйк, і тимчасовий президент Льонарді переговорює з представниками робітництва, щоб відкликали страйк, і почали працю.

Бомбовик впав на вулицю і запалив дім

Іст Медов, Лонґ Айленд. — Бомбовик Б-26 впав на вулицю в Іст Медов на Л. Айленді, і від горіючих його частин загорівся дім Павла Королюка, в якому, на щастя, не було нікого. Ця катастрофа сталася на кільканадцят мінут перед тим, коли вертаються люди з праці, і тому вулиця була пуста та не було жертв в людях. Власник дому Королюк працював тоді в друкарні місцевого часопису „Нюздей", а його дружина з двома дітьми вийшла була на прохід і була кілька бльоків від свого дому, коли він загорівся. Бомбовик Б-26 відбував пробний лет і мав причалювати до військового летовища „Мічелл", коли пілот — капітан Клейтон С. Елвуд повідомив команду про те, що не функціонує пропелер. Двочленна залоґа бомбовика згинула. 500 стіп від катастрофи находиться шпиталь „Меловбрук", але на щастя, літак минув його, і впав три бльоки від шпиталю. Директор місцевого відділу Американського Червоного Хреста Генрі В. Гартман саме тоді їхав автом, коли дім горів, і хотів ввійти до будинку, але вже було запізно, бо його фасада завалилася.

● **У Юґославії** звільнено римо - католицького єпископа з Мостару, Петра Кулє, якого в 1948 році засуджено на 11½ років в'язниці за „колляборацію з нацистами".

ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ ПАСАЖИРСЬКОГО ЛІТАКА В ЛОНГМОНТ, КОЛО.

Тіла двох жертв катастрофи і рештки розбитого пасажирського літака „Юнайтед Ерлайнс", що експльодував у повітрі 35 миль на північ від Денверу поблизу Лонґмонт в Колорадо, у висліді чого згинуло 44 особи.

Німецькі соціялісти прибули до Женеви

Женева. — Опозиційна до уряду Аденауера західньо-німецька соціялістична партія делеґувала до Женеви в характері обсерватора — незалежно від урядової західньо-німецької обсерваційної місії — соціялістичного експерта закордонних справ, Герберта Венера, а заповіджено теж приїзд туди голови тієї партії, д-ра Еріха Олленгауера. Західньо - німецькі соціялісти наближуються до комуністичного становища в двох точках: вони згідні на „технічний" контакт між урядами „двох Німеччин" та вважають, що треба зревідувати відношення Західньої Німеччини до НАТО, бо без цього не посунеться вперед справа об'єднання Німеччини. Зате німецькі соціял - демократи погоджуються з цілим урядом Аденауера, що не можна політично співпрацювати з східньо - німецькими комуністами, бо така співпраця мусіла б логічно довести до визнання леґальности східньо - німецького уряду, отже й до заперечення основи демократичного устрою, якою є вільні вибори й уряд, що постав з таких виборів.

Комуністи підтримують уряд Фора

Париж. — Поважно загрожений у своєму існуванні уряд Едґара Фора, який зажадав від парляменту вотум довір'я у зв'язку з справою виборів у грудні ц. р. за незміненою виборчою ординацією, дістав несподівано підтримку від комуністів. Їх речник заяви, що 94 комуністичні посли голосуватимуть за довір'ям для Фора, не тому, наче б вони дійсно довіряли тому прем'єрові, а тому, що комуністична партія воліє вибори у грудні ц. р., аніж осінню наступного року. Зате з гострою критикою Фора виступили два його партійні колеґи, два колишні прем'єри, МендесФранс і Даляділ. Обидва підкреслили, що вибори, переведені за старою ординацією, не принесуть ніякої поправи внутрішньо-політичної ситуації Франції. Теперішню виборчу ординацію Мендес-Франс назвав „несправедливою, неморальною і мізерною". Дійсно, існуючої виборчої системи у Франції не боронив в парляментарній дебаті ні один посол, проте, ні один з проєктів на її зміну не знайшов потрібної кількости голосів.

Султан Марокко на екзилі має дійсну владу

Париж. — Сіді Мохаммед бен Юсеф, що його два роки тому французи скинули з султанського престолу, а кілька днів тому перевезли з заслання на Мадаґаскарі до Франції, хоч формально ще далі є здетронізованим султаном, насправді виконує вже султанські функції. 4 члени реґенційної ради, яка офіційно звалась „радою охорони престолу", покликана до життя в минулому місяці у зв'язку з „добровільним зреченням" наступника Бен Юсефа, — склала свою димісію на руки Бен Юсефа, відвідавши його в його помешканні під Парижем. Так само марокканська націоналістична партія Істікляль, без участи якої ніякий автономний марокканський уряд не матиме ніякого значення, — зголосила вже на руки Бен Юсефа свої умови для вступлення до найближчого уряду. Цими умовами є не тільки поворот на престіл Бен Юсефа, але також зміна на становищі десиґнованого прем'єра. Націоналісти, що раніше погоджувались на особу Фатмі бен Слімана, тепер невдоволені ним. Марокканські націоналісти змагають до повної незалежности Марокко, але признають конечність зв'язку з Францією. Вони вважають, що договір з 1912 року у Фезі, який встановив французький протекторат над Марокко, повинен бути зревідований.

Совєти мають 400 підводних човнів

Лондон. — За інформаціями британських військових морських експертів, Совєтський Союз має коло 400 підводних човнів, половина з яких є середнього або великого типу і може бути вжита в плавбі на океанах. Крім того в совєтських кораблебудівельнях будують коло 100 підводних човнів 5 різних типів. Два із будованих типів є стандартові конструкції і мабуть призначені до масової продукції. Один з них це великий океанічний підводний човен посмности 3,000 тонн. скорости 20 вузлів, який може плисти без перерви 20,000 миль. Другий тип — це підводний човен посмности 1,600 тонн, скорости 17 вузлів, який може плисти 1,300 миль.

Бен Ґуріон пропонує зустріч з Абдель Нассером

Єрусалим. — Новий прем'єр Ізраїлю Давід Бен Ґуріон, виступивши з 45-хвилинною промовою перед „кнессет-ом" (ізраїльським парляментом), заявив готовість стрінутись безпосередньо з прем'єром Єгипту Абдель Нассером. У своїй промові він гостро атакував Совєтський Союз, якого зробив відповідальним за всю „комерційну трансакцію" поміж ЧСР і Єгиптом у справі закупу зброї Єгиптом. Коли Москва і Прага, мовляв, представляють Єгипет, як „миролюбну країну", яка не має ніяких аґресивних замірів супроти Ізраїлю, то це твердження нещирі, бо ті країни знають дуже добре, що пишуть єгипетські часописи і що проповідує єгипетська радіостація. Єгипет — казав Бен Ґуріон — стоїть під диктаторським правлінням і воно належне не допустило б такої воєнної пропаґанди, якщо вона не йшла б по лінії офіційної політики. Міністром закордонних справ в уряді Бен Ґуріона буде дотеперішній прем'єр Моше Шаретт. — Єгипет негайно відкинув пропозицію Ізраїлю щодо зустрічі прем'єра. Речник єгипетського уряду назвав ту пропозицію „сіоністичною пропаґандою", бо таку зустріч, мовляв, треба б раніше підготовити, а двома найважнішими передумовами для ізраїльсько-арабської згоди є відшкодування для арабських втікачів з Палестини та невтралізація Єрусалиму — проти чого виступає Ізраїль.

ЗАХІД ВІДКИНУВ СОВЄТСЬКИЙ ПЛЯН ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Женева. — Совєтський міністер закордонних справ Молотов предложив на Женевській конференції 4-ох міністрів закодонних справ у середу 2-го листопада плян об'єднання Німеччини, схоплений у вступі й чотирьох точках. Про вільні вибори в Німеччині говориться тільки у вступі, але не говориться про них, як про підставу об'єднання і будучого німецького устрою. Зате всі 4 точки того совєтського проєкту говорять про конечність безпосередньої співпраці „двох Німеччин" над підготовою об'єднання, при чому Молотов перебрав цілком від німецьких комуністів проєкт „Всенімецької Ради", яка постала б з делеґатів східньо-німецького і західньо - німецького парляментів. Та Рада мала б устійнити спершу валюту будучої об'єднаної Німеччини, справи мита, пошти, телеґрафу, комунікації, транспорту і т. д., врешті справи військові та „передумови" для практичного переведення об'єднання. Три західні міністри закордонних справ негайно відкинули той плян. Англійський міністер МекМіллан наторвував проєкт надати „диктаторські" права проєктованій „Всенімецькій Раді", які повинні належати тільки німецькому народові. Французький міністер Піне звернув увагу, що від 1945 року 3 мільйони німців втекли з Східньої Німеччини на Захід, видавши цим найгостріший присуд на „земний рай", що його Молотов поручає за взір для цілої Німеччини. Навіть у цьому 1955 році втекли з того „раю" 175,000 німців. „Чому, в обличчі таких фактів, ми мали б зберегти для цілої Німеччини „соціяльні здобутки" Східньої Німеччини, як це пропонує п. Молотов?" — спитав французький міністер і додав, що цілий той комуністичний проєкт походить зі страху Ґротеволя за вислід вільних виборів. Молотов, заскочений — як твердять закордонні обсерватори Женевської конференції — тією негайною і гострою реакцією всіх трьох закордонних західніх міністрів, обіцяв предложити новий проєкт об'єднання Німеччини. Таким чином у цьому найважнішому пункті Женевської конференції все ще нема найменшого наближення.

Після конференції з державним секретарем Доллесом — Молотов відбув разом з Громиком розмову з швайцарськими і закордонними журналістами в Женеві.

Доллес хоче рятувати Женевську конференцію від повного провалу

Женева. — Державний секретар Доллес висловився під час засідання Женевської конференції в останню середу настільки оптимістично про неї, що воно викликало — твердять американські кореспонденти — здивування серед інших західніх делеґацій. Державний секретар говорив спеціяльно про наближення становищ західнього і комуністичного в точці пакту безпеки для Европи і висловився, що в цій справі існує „поважна подібність у думанні" Заходу і Сходу. Державний секретар дав зрозуміти, що нема таких поважних різниць між проєктами пакту безпеки для Европи, що їх не можна б узгіднити, якщо була б певність, що Совєти погодяться об'єднання Німеччини. Це становище державного секретаря Доллеса — пояснює Гаролд Каллендер, шеф паризького бюра „НЙТаймсу", тепер у Женеві, — треба розуміти, як дипломатичний маневр для рятування Женевської конференції від повного провалу. Америка, мовляв, заанґажувалась так поважно в підкреслюванні „успіху" липневої конференції „на вершинах" і її „духа Женеви", що повна невдача теперішньої конференції міністрів закордонних справ створила б грізну ситуацію. Тому Дж. Ф. Доллес — за твердженням того кореспондента — хоче осягнути на теперішній конференції бодай такий „успіх", щоб не закрити дверей до наступної такої конференції, яка відбулась би весною, чи літом наступного року. Не є виключене, що вже тепер погодяться в Женеві щодо пакту европейської безпеки навіть ще перед об'єднанням Німеччини, але Америка не ратифікувала б того пакту, поки не прийшло б об'єднання „двох Німеччин" в одну.

В СВІТІ

● **Коли державний секретар** Доллес прибув в останній вівторок до столиці Еспанії Мадриду, то в тому місті, як і в усій католицькій Еспанії, панував святковий спокій (день Всіх Святих). Еспанський міністер закордонних справ плянував провести „вікенд" включно з вівтірком на селі а голова держави, ген. Франко, мав виїхати на лови. Обидва відкликали свої пляни з уваги на приїзд Доллеса.

● **Президент Франції Коті,** а після цього прем'єр Фор прийняли 4-х „хоронителів престолу" Марокко і в розмові з ними вперше офіційно заторкнули справу повернення султанського престолу колишньому султанові Бен Юссефові.

● **В Альжирі** по всіх більших містах вибух генеральний страйк у роковини криваво здушеного повстання. Страйк пройшов назагал спокійно, хоч були випадки перерізування телефонічних дротів і інших актів саботажу.

● **Селяль Баяр,** президент Туреччини, заявив у своїй промові з нагоди відкриття парляментарної сесії, що турецький уряд не міг ствердити ніяких познак того, що комуністи зреклися своїх аґресивних замірів супроти вільного світу. На турецьких кордонах — сказав президент Баяр — зауважено рух, який викликає у турків неспокій. Вислухавши промову президента, парлямент перервав на 10 днів свої наради.

● **У Лондоні** „Товариство Паломників" влаштувало традиційне святкування американсько - англійської приязни. Гаролд Стассен, тепер спеціяльний делеґат Президента в справах роззброєння і член Женевської делеґації, прилетів з Женеви на це святкування і виголосив промову, в якій м. і. твердив, що „тепер є широкі вигляди на мир і мінімальна небезпека війни".

● **У Швеції** зросло вдвоє пиятцтво відколи в минулому місяці скасовано картки на горілку. Впродовж жовтня місяця заарештовано за пиятцтво 1,575 осіб, у порівнянні з 715 особами, заарештованими за те саме в жовтні минулого року.

● **В глибині Ізраїлю** поліція пробувала заарештувати трьох арабів, запідозрених у виконуванні саботажів, організованих з Єгипту. Прийшло до стрілянини, під час якої всі три араби згинули. Знайдено при них єгипетські довідки.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

НЕ ВІРТЕ МОСКВІ!

Правду сказавши, гасло: „Не вірте Москві!" повинно бути виписане тепер в усіх публічних місцях і повторюване при кожній нагоді в найкращому інтересі народу і кожної людини. Не вірте Москві, хоч би якою „миролюбною" чи „співіснувальною" вона себе не проявляла! Не вірте Москві, як гадині, що ніби спить, бо в кожній хвилині, коли ви того найменше сподіваєтесь, вона вхопить вас за горло або втопить своє отруйне жало у ваше живе тіло. Не вірте Москві, історія якої це — історія віроломства!

Сьогодні ще тільки наївні вірять Москві і Кремлеві. Хтось міг би собі подумати, що вся теперішня співіснувальна атмосфера та всілякі конференції західніх представників із совєтськими є в більшій чи меншій мірі випливом чи наслідком довір'я. Нічого подібного! Америка чи інші західні великодержави говорять з представниками Москви про мир, бо вони його щиро прагнуть. Але вони не говорять про це з довір'я до Москви. Вони можуть собі такі розмови дозволити, бо за їхніми плечима стоїть об'єднана оборонна сила; стоїть наймогутніша і наймодерніша зброя — єдиний арґумент, що спонукує Москву до теперішнього „співіснування". З Москвою і Кремлем можна співіснувати, тільки маючи в руках готову до самооборонного стрілу пістолю! Видвигнений президентом Айзенгавером принцип „миру через силу" був подиктований інстинктом самозбереження, державною мудрістю та почуттям відповідальности. Це — реальна політика Заходу.

Як же наївно, а часто й прямо злочинно поводяться деякі наші люди, які мають претенсії „знати" большевизм і навіть авторитетно докоряють західнім народам, закидаючи їм легковірність. Тим часом, у практиці вони самі поводяться гірше як діти, бо дитина, попікшись раз на вогні, більше пальця до гарячого не приложить, а вони, хоч і попеклись так, аж шкіра злізла, все ще пробують — ачей тепер уже „не пече".

Говоримо про це на підставі перевірених інформацій. Виходить бо, що ще багато хто з наших людей, навіть з тих, які читають пресу, ходять по вічах і говорять про большевизм, як про найбільшу загрозу, самі тишком-нишком думають, що можуть перехитрити найхитрішу з хитрих Москву та її червону аґентуру і намагаються всіляко контактуватись із своїми рідними чи знайомими в Україні. Ми бачили кілька листів, які доставлено в нашу редакцію тому, що на них один чи другий „герой" з Брукліну або іншої місцевости подав, як зворотну, адресу „Свободи", не маючи відваги подати своєї власної, хоч мав „відвагу" написати адресу своїх рідних, які знаходяться в самій пащі большевицького смока. Бачили ми й такі листи, які надіслано нам назад з України через те, що большевицька цензура поплутала коверти і, призначені для кого іншого, переслала на інші адреси. До таких листів долучені ще й фотографії цілої родини з якоїсь американської місцевости, часом на тлі удекорованої гарним килимом і тризубом стіни, під якою видно телевізійний апарат і холодильню, або на тлі автомобіля під власною хатою, і т. п.

Розуміємо тугу наших іміґрантів за своїми рідними та за своєю Батьківщиною. Розуміємо бажання нав'язати з ними зв'язок. Це ж — цілком природна річ, яка в кожних інших обставинах була б тільки похвальна. Але невже наші люди не здають собі справи з того, що цю природню тугу розуміють большевики і своїми хвилевими відпруженнями використовують її на те, щоб краще схопити в свою терористичну евіденцію усіх можливих „ворогів народу"? Невже ж наші люди не здають собі справи з того, що першого-ліпшого дня може змінитися вся „співіснувальна" атмосфера і вернутись нова „єжовщина". Невже забули провокативну „українізацію" та безліч інших „відпружень", після яких річками лилася кров неповинних жертв наївности і легковірности?

Вчора тільки подали ми коротку заввагу про те, як один чех у Канаді виявив, що його завербували большевики для шпигунства над новоприбулими, і на списку осіб, за якими він мав слідкувати, було його власне правдиве прізвище, бо він жив під прибраним. У якій іншій цілі робить це Москва, як не на те, щоб тероризувати своє населення, бо ж сюди її терор не сягає. З Західньої Европи також надходять щораз нові вістки про большевицьку аґентуру між еміґрантами. Все це насуває думку, що саме спекуляція на наївності еміґрантів могла бути одною з не останніх причин совєтського „співіснувального курсу", впарі з яким іде посилена акція „повороту на родину". Тому перестoрога „не вірте Москві!" дуже на часі і дуже потрібна. Тому її треба повторювати, бо кожний з наших громадян повинен мати її на увазі, пригадувати і передавати її своєму сусідові і знайомому.

РІШЕННЯ МАРҐАРИТИ

Сіра публіка в цілому світі підходила до сплітoк про подружжя англійської княжни Марґарити, як до дешевої сенсації. Нема сумніву, що такий самий підхід був прикметний також для широких мас англійської публіки, з тією різницею, що вона ще більше хвилювалась і порпалась у тій сенсації, жадібно вираховуючи, скільки разів, де і в якому товаристві „вона" зустрілася з „ним", як кожне з них виглядало, чи їхали автом, кінно чи йшли пішки, яке їх посвоячення з аристократичними родинами, що їх запрошували до себе на прийняття чи „вікенд" і т. д. Очевидно, що люди з-поза Англії, які не знають атмосфери тисячолітньої відданости англійського громадянства королівському домові й того глибокого значення, що його має в англійському народі й усьому англійському державному устрої королівська традиція, — люди в широкому світі дивувались і схильні були закидати англійцям плиткість у шуканні для себе теми зацікавлення. Дещо відчували це і поважні англійські кола, які — на чолі з лондонським „Таймсом" — критикували королівський дім за його вперту мовчанку у цій справі. Вони вважали, що офіційний комунікат, без уваги на його зміст, притупив би вістря цієї затяжної сенсації. Комунікат, що його оприлюднила в минулий понеділок сама княжна Марґарита, наче ножем врізав всю сенсацію. Він поклав край усім дальшим сплітками, але водночас пересунув усю проблему з площини сплітакарства, жартів і насмішок у найповажнішу в світі площину — проблему почуття обов'язку в людини, як примату в усіх її діях в цілому земному житті.

Кажуть, що від століть англійський нарід не був поділений на такі два суперечні табори, як у справі подружніх комбінацій Марґарити й Тавнсенда, бо навіть конфлікт між урядом Стенлея Болдвіна і королем Едвардом VIII в зв'язку з його пляном одруження із панею Валліс Ворфілд-Сімпсон не викликав був спершу такого всенародного зацікавлення. Пояснюють це тим, що коли 20 січня 1936 року помер 70-літній король Юрій V і на престіл вступив його найстарший син, як Едвард VIII, тоді ще ніхто не передбачав такого диковинного конфлікту. І щойно тоді, коли — після розмірно дуже короткого змагання між королем і урядом — Едвард VIII абдикував 11 грудня 1936 р. — весь англійський нарід зазнав справжнього „шоку". Едвард VIII втішався великою популярністю, бо, як „князь Валії", був довгі роки наступником престолу й у тому характері виконував прерізні репрезентаційні функції, а королем став щойно на 42-му році життя. Деякі англійці обурювались, як може людина з такою довгою й основною підготовою до своїх обов'язків династа зректися престолу й викликати скандал на історичну мірку заради жінки з іншого континенту, яка вже мала двох чоловіків, — але в масі англійці ще більше обурювались проти своїх відповідальних перед парляментом, отже народом, державних керівників за те, що не зуміли розв'язати цього конфлікту задовільно для корони і держави.

І тому впродовж останніх двох років величезна більшість англійців і сірої публіки в широкому світі стала на становищі, що повнолітня Марґарита, як і кожна інша людина в світі, має право на особисте щастя, і нікому не вільно ставати впоперек тому щастю. Підсумовуючи голоси найповажнішої преси, можна було здогадуватись, що відповідальні за непорушність престижу королівської династії дорадники Марґарити знайдуть таку розв'язку, яка дозволить їй вийти заміж за людину, яку вона любить, і дозволять їй повінчатись способом, який допускає вінчатись з чоловіком, розведена жінка якого ще живе. Марґарита — читали ми — мала б зректися своїх прав на англійський престіл, прав суто теоретичних з уваги на молодість теперішньої королеви і двоє її дітей, що мають перед Марґаритою першенство на листі претендентів. Читали ми, начебто спір ішов власне про те, що Марґарита принципово не хотіла зрікатися своїх наслідних прав, використовуючи факт, що урядові було б дуже незручно виступати публічно проти такого її одруження, бо прем'єр Іден також є розведений і одружився вдруге. Комунікат Марґарити всі ці паперові комбінації перекинув комітьголовою і здезавував усіх тих, які „напевно знали", нібито Марґарита остаточно рішилася вийти заміж за Пітера Тавнсенда.

Заява Марґарити безумовно засоромлює всіх тих, які „видавали" її заміж за Тавнсенда, чи тільки благословили її на це подружжя. А найбільш засоромлює теперішнього князя Віндзора. Вона ставить справу на найвищому щаблі життьової етики. Людське щастя не може бути запевнене нехтуванням норм, встановлених Церквою і позицією, що її людина займає в своїй рідні і в зорганізованій громаді. Бо коли б усі люди нехтували канонами релігії і громадської пристойности, то до чого дійшло б громадянство і до чого дійшов би весь людський рід?! Щастя одиниці не може бути відірване від Божих і людських законів, а власне мусить спиратися на одних і других. Тільки тоді воно повне й досконале, бо щастя, оперте на еґоїзмі й еґоцентризмі, не може бути досконале. Його не можна створювати заколотом в родині, конфліктом з Церквою, зреченням з тих обов'язків, які тяжать на людині від її народження власне в такій-то родині й у такому то громадянстві, в якому зобов'язують такі то традиції. Хто ж має стояти на сторожі того правопорядку й тієї порядности, хто має стояти на сторожі поваги династичного роду, на сторожі освяченої віками традиції, яка є підвалиною суспільного ладу в державі, — як не відповідальний і повнолітній член королівської родини?!

Таким чином заява Марґарити стала дійсно світлим історичним документом, що пригадує всі ці Божі й людські правди і змушує підпорядковувати їм особисті почування. Це — світлий приклад для наслідування всім тим, які займають будь-які державні і громадські становища. Староримська правда Salus rei publicae supprema lex стала вже м'ячиком у руках всіх тих, хто на першому місці ставив і ставить не rem publicam, а personam suam, — не добро загалу, а особисту амбіцію, особисте задоволення, особистий інтерес. Наскільки шляхетнішим стало б життя, коли б люди менше думали про свою особу, а більше про добро загалу! Наскільки шляхетнішою стала б уся атмосфера і громадського і особистого життя, якби змістом кожного окремого „я" став не деклямований, а в житті стосований принцип: на першому місці — обов'язок супроти народу, навіть коштом особистого щастя...

Юрій Таркович

ЧИ ЗАГРОЖЕНА УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ

Від останньої совєтської „амнестії" і домагання прем'єра Булґаніна щодо 100,000 бувших совєтських громадян не втихають поважні голоси, що в дальшому, ще не ясному розвитку подій, може настати загрозлива ситуація для всієї української майже 20-тисячної еміґрації в Західній Німеччині. Нема ж бо сумніву, що диктаторам у Кремлі залежить в першу чергу на еміґрації українській. Наша еміґрація є, без сумніву, найактивнішою, найбойовішою з усіх еміґрацій з-під Совєтів. До того в Західній Німеччині знаходяться осередки більшости наших політичних партій, організацій та громадсько-суспільних установ. В самій столиці Баварії, Мюнхені, наприклад, виходить аж 10 періодичних і неперіодичних часописів.

Зацікавлення Кремлю українською еміґрацією збільшується ще й тому, що спротив українців московсько-большевицькому режимові є чи не найбільший, як це майже одностайно підтверджують сотки найновіших німецьких поворотців із Совєтського Союзу. З цієї ж причини і діяльність „Комітету за возвращеніє на родіну", що його весною цього року зорганізував Кремль у Східньому Берліні, звертається головно проти української еміґрації. Газета і радіопередачі згаданого Комітету, між іншим вже й українською мовою, умовляють і погрожують: „Ідьте на батьківщину, вона простить вам ваші провини і пригорне до себе своїх блудних синів". Що ця акція буде посилюватися, либонь, немає жадних сумнівів.

Захід знає про цю небезпеку, але тут діють повільніше, бо це вже в природі демократичної системи. Провідні чинники американського Комітету для визволення від большевизму офіційно заявили про свою дальшу й всебічну підтримку підсовєтської еміґрації, в тому числі, очевидно, й еміґрації української. Зараз по вимозі Булґаніна представники американського Комітету відвідали Бонн, говорили з відповідальними чинниками і вернулись з рішучим запевненням, що про якусь примусову репатріяцію в будь-якій її формі не може бути й мови. Навпаки, урядові чинники Бонну запевнили представників Комітету, що Західня Німеччина гордиться тим, що на її землі перебуває численна політична еміґрація та її керівництво. Німецьке міністерство для втікачів видало офіційне повідомлення, передане всіми західньонімецькими радіовисильнями, що для еміґрантів немає жадної причини непокоїтися.

Це — одна сторінка справи. З другого боку, треба відмітити, що частина німецької преси зовсім не вважала за потрібне ані словом згадати про наведене вище повідомлення свого таки міністерства. Ця частина преси дуже вороже ставиться до еміґрації з СССР, і при першій-ліпшій нагоді нацьковує проти неї німецьке населення. Це ж і є, мабуть, причиною того, що в деяких краях Німеччини, а передусім в Баварії, для українського інтеліґента практично майже неможливо дістати будь-яку працю. В найкращому випадку посилають на будівництво, даючи найважчу працю, яку більшість наших старих віком чи із слабим здоров'ям людей неспроможні виконувати. В Мюнхені можна зустріти не одного українського науковця, інженера, професора, лікаря чи бувшого генерала, які не мають 30 пфенігів (7 центів) на трамвай. Ті щасливці, що мають працю, працюють майже виключно в американців, на півночі в англійців (вартові сотні) або в українських установах на півголодних ставках. Решта животіє з підтримки від урядів праці чи інших німецьких установ. А якщо й приходить ще якась допомога, то знову ж таки тільки від американців та наших братів із ЗДА і Канади.

В зв'язку з набуттям Західньою Німеччиною суверенітету українські еміґранти побоюються, що американська допомога припиниться, і німці під совєтським натиском почнуть робити різні труднощі, відбираючи підтримку для безробітних, забороняючи українські установи тощо. На це вже були прямі натяки нікого іншого як самого голови уряду Баварії.

Така ситуація сьогодні. Є все ж деякі, хоча дуже слабенькі, познаки, що німці починають потрохи думати про значення еміґрації і застановлятися над тим, чи не пора їм ближче поцікавитися еміґрацією, передовсім такою активною, як українська. Міністер праці баварського уряду недавно прилюдно заявив, що через еміґрацію Західня Німеччина могла б в майбутньому придбати приятелів в Східній Европі, і для цього навів приклади з часів після першої світової війни, коли Франція і ціла Велика Антанта власне через тодішню чеську (президент Масарик) чи польську (Дмовський) еміґрації здобула вирішальні впливи в цих країнах, створивши Малу Антанту. Боннський міністер для справ утікачів (всіх і німецьких, яких є коло 10 мільйонів) цілком виразно висловив свої симпатії до еміґрації. Це все доволі знаменні заяви, але практично в цьому напрямі нічого не зроблено і невідомо чи взагалі буде зроблене.

Отака німецька нерішучість чи неохота була, мабуть, причиною того, що на збори Німецько-Українського Товариства, які відбулися 25 жовтня в Мюнхені, з'явилось відносно дуже мало українців, а ще менше німців. Місцева німецька преса не прислала на збори ані одного представника. Тільки баварське Радіо було репрезентоване своїм кореспондентом. Представники баварських урядових установ, щоправда, прийшли, але не могли дати ані одної задовільної відповіді на запити українців, крім запевнення, що примусової репатріяції або якогось натиску до повороту не може бути.

Отож українська еміґрація в Західній Німеччині, як цілість, не загрожена репатріяцією, але вона загрожена матеріяльно, і нема надії, що матеріяльна її нужда колись скінчиться. Навпаки. З відходом американців втратять працю і ті, що її мають. Таким чином лишається тільки один вихід: еміґрація в заморські країни. А що буде з тими, які взагалі не зможуть еміґрувати? На це, покищо, відповіді нема. Лишається тільки слабенька надія, що певну кількість українців прийматимуть на працю на рівних правах з німцями. Передумови до цього є: Західня Німеччина — найбільш просперуюча країна Західньої Европи, тут безробіття практично нема, життєвий рівень підвищується, німецька марка стала одною з найміцніших валют у світі, прибутки держави і поодиноких фабрик та громадян постійно зростають. Економічний зріст Західньої Німеччини в Европі називають „економічним чудом". Якщо з цим економічним чудом піде впарі і політичне чудо бодай на відтинку еміґрації, то щойно тоді зможемо сказати, що наша еміґрація не загрожена. Покищо загроза триває, загроза матеріяльна, яка вже тепер довела до повного зубожіння української еміґрації, а це зубожіння має свої політично-психологічні впливи.

Зенон Стефанів

РОЗВІЮЄТЬСЯ ОМАНА СПІВІСНУВАННЯ

Історія повчає, що постійні зброєння держав неминуче допроваджують до війни, а тим більше теперішні збройні змагання, що ведуться в такій небувалій мірі й економічно руйнують противників.

Найголовнішими пунктами конференції в Женеві — це справи об'єднання Німеччини та загального роззброєння. Як відомо вже дотепер із пресових повідомлень, совєтські пропозиції в цих питаннях ідуть в зовсім відворотному напрямку, ніж того бажає собі західній світ.

Очевидно, що й Совєти прагнуть об'єднаної Німеччини, створеної на випробуваний зразок „народно-демократичних" сателітних країнах: — коаліційний уряд обох частин Німеччини і на совєтський спосіб переведені вибори, з одним комуністичним списком. За ціну такого об'єднання Совєти вимагатимуть ліквідації НАТО та виведення всіх альянтських військ із решти території вільної Европи.

Немає сумніву, що представники Заходу на таку концепцію не погодяться, бо це дорівнювало б цілковитій капітуляції.

Ще більш безнадійно виглядає справа загального роззброєння. Західній проєкт говорить тільки про обмеження та взаємну контролю зброєнь. Оборонна ж сила західнього світу полягає власне в індустріяльному потенціялі та в перевазі атомово-водневої зброї ЗДА, що кожної хвилі може бути вжита із баз, які оточують Совєтський Союз.

Тому й тепер большевики в першу чергу будуть домагатися скасування всіх американських військових баз у світі, що ще здержують їх від збройної аґресії. Основою до цього є недавнє повернення Фінляндії совєтської бази. Дальшим їхнім домаганням буде заборона вживання і продукції атомово-водневої зброї. В практиці це означало б, що в Совєтському Союзі цю зброю й далі таємно виробляли б, бо уряд цієї держави не визнає і не додержує ніяких міжнародних договорів.

На особливу увагу заслуговує совєтський проєкт скорочення стану збройних сил поодиноких держав на певну означену кількість. Навіть широко розголошена Кремлем у серпні ц. р. редукція совєтської армії на 640 тис. вояків не змінює ні в чому обставини, що СССР і далі матиме найбільше війська під зброєю.

Офіційно Совєтський Союз подає стан своїх збройних сил на 2 мільйони 700 тисяч. Натомість головне командування НАТО, має достовірні відомості про кількість червоної армії, що виносить кругло 4 мільйони і 700 тисяч, не включаючи військ сателітних країн. Як бачимо, різниця полягає в скромному числі двох мільйонів. Коли б навіть взяти за правду демобілізацію тих 640 тис., то совєтська армія все ще перевищує на 250 тис. чисельний стан двох найбільших західніх потуг ЗДА і Вел. Британії, разом узятих.

Не треба бути пророком чи геніяльним політиком, щоб передбачити вислід Женевської конференції. Вона буде ще одним, може врешті й останнім доказом для західніх державних мужів, що будь-які переговори з таким партнером, як Совєтський Союз, ні до чого не допровадять.

Історія останнього десятиріччя дала багато на це прикладів. Дипломатія західнього світу мала доволі часу, щоб пізнати, в чому полягає сила Совєтського Союзу, а в чому слабість Заходу. Не маючи конкретного пляну боротьби за припинення совєтського імперіялізму, політика західньої демократії мусіла зазнавати поразки за поразкою в холодній війні.

Належить сподіватися, що вже остаточно державні мужі, які рішають долю решти вільного ще світу, пізнають ту нескладну істину, що співіснування з большевизмом ніколи не буде осягнене, бо немає компромісу між водою і вогнем та між волею і невільництвом.

Поки існує большевизм, доти триватиме загроза світової війни. Загроза та не припиниться переговорами на найвищих, середніх чи низьких щаблях. Холодна війна не може бути протягувана у безконечність. І хоча людство не хоче знову переживати страхіття нової світової війни, одначе ту війну спровокує таки комунізм, очолюваний кремлівськими деґенератами.

Комунізм уже в своїх засадах є аґресивний і заборчий, а без динаміки залишається тільки мертвою доктриною.

Накинена нова війна буде також і неславним кінцем такої потворної держави, якій на ім'я Совєтський Союз.

„ЗІБРАТИ КАРТОПЛЮ ШВИДКО І БЕЗ ВТРАТ"

Під таким заголовком московські „Ізвєстія" з 6 жовтня ц. р. містять передову статтю, присвячену „найважливішому продуктові харчування" — картоплі. Розписавши про „багатство машинової техніки — картоплезбиральні машини, якими забезпечила совєтська влада колгоспи", автор статті переходить до конкретних прикладів, як іде збирання картоплі по окремих республіках. Отож, на полях Білоруси, „передової картоплесійної республіки", де площа під цим продуктом займає понад 500.000 гектарів, за 15 днів зібрано врожай лише з 50.000 гектарів. „Збиральна техніка використовується тут так зле, що за останню декаду вересня машинами зібрано картоплю всього лише з площі 800 гектарів. Через спізнення з початком збирання, погану організацію праці і зовсім незадовільне використовування техніки у Білорусі на 1 жовтня зібрано картоплі в три рази менше, як на цей самий час у минулому році... Великим злом під час збирання є недостатня боротьба з втратами. Багато картоплі залишається в ґрунті невибраною і ушкодженою машинами". „Таке положення — пише редактор „Ізвєстій" — треба негайно зліквідувати!"

Вол. Дорошенко

ВІДНОШЕННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО ДО ПРАВОСЛАВІЯ І ПРАВОСЛАВНИХ

(4)

Про зичливе ставлення наддніпрянських політиків і державних керманичів до Української Греко-Католицької Церкви, — і Гетьмана П. Скоропадського і С. Петлюри та А. Лівицького й інших, згадує д-р Г. Лужницький у своїй великій Історії Української Церкви (пор. ст. 564 і примітку 382 на ст. 688).

А з другого боку треба згадати й про відношення Митрополита Андрея до наддніпрянських політиків та їх починів. Я вже згадав, що бувши в Києві в 1917 р., Митрополит склав свій привіт українській владі, відвідавши Голову Української Центральної Ради, проф. Михайла Грушевського в будинку Ради. Так само бажав Митрополит усяких успіхів і Гетьманові Скоропадському в його державній діяльності.

Оповідав мені покійний Президент Андрій Лівицький, що перед підписанням сумнозвісного варшавського договору, звертався він за порадою до різних визначних особистостей, між іншим і до Митрополита Андрея, і Митрополит мав одобрити цей крок, розуміючи скрутне, просто безвихідне становище Уряду УНР.

А знову проф. Левко Чикаленко оповів мені ще про один цікавий епізод, що якнайліпше характеризує відношення Митрополита до наддніпрянців. Восени 1920 року їздив проф. Л. Чикаленко з доручення прем'єра уряду УНР, В. Прокоповича, до Головного Отамана С. Петлюри, щоб якось порозумітися з галицькими українськими політиками, і був у цій справі у Львові. Тут йому сказали, що нічого з того порозуміння не вийде, коли за нього не візьметься Митрополит. В цій цілі удався проф. Чикаленко до резиденції Митрополита в Св. Юрі.

Митрополит прийняв його ласкаво й довго балакав із ним на самоті, в чотири очі, без жадних свідків. Після цього на 2-ий чи 3-ій день Митрополит зібрав у себе львівських українських нотаблів. Було кілька осіб, між іншими й покійний проф. Василь Щурат, який з-поміж усіх присутніх ставився до уряду УНР найаґресивніше й відкидав будь-яку можливість порозуміння, називаючи політику УНР „зрадою". Тоді Митрополит рішучо перервав його і сказав: „А вони можуть так само називати договір з генералом Денікіним".

Нарешті, коли деякі українські політичні кола задумали в березні 1944 р. заснувати Всеукраїнську Національну Раду, замість існуючої у Львові Української Національної Ради, яку очолював Митрополит Андрей, і Української Національної Ради, заснованої у Києві 5 жовтня 1941 р. під головуванням проф. Величківського, то Митрополит дав на це свою згоду в інтересі консолідації українського громадянства. І це вже не його вина, що тоді до консолідації не дійшло.

Але було б великою помилкою думати, що Митрополит огортав своєю любов'ю тільки тих, кого вважав за своїх чи свого народу приятелів, або кого бажав навернути. Ні! Був він християнином у повному значенні цього слова й по-християнськи ставився, як належить християнинові, навіть до ворогів. Досить пригадати, як прийняв він і заопікувався такими ворогами й унії й українства, як митрополити Антоній і Евлогій, коли вони опинилися в Галичині, куди в 1919 р. вислав був їх уряд УНР, щоб припинити їх шкідливу діяльність на Наддніпрянщині. Про християнську любов і великий такт свідчить також і цей факт, що свого часу викликав був велику сенсацію: об'їжджаючи в 1900 р., ще як станиславівський єпископ, Буковину, Митрополит відвідав при цій оказії православного митрополита Чуперковича в Чернівцях. Православний владика віддав йому візиту й полишився на все з глибокою до нього пошаною.

— 0 —

Я вмисне пригадую усі ці факти, щоб показати, як насправді ставився Митрополит Андрей до православія й православних українців, а вони — в особі своїх визначних представників до нього, бо, на жаль, і тут і в Канаді, є між православними земляками й такі особи, що не тільки не хотять признати величі духа й чинів Покійного Митрополита лише тому, що він католик, але ще намагаються представити його в очах своїх одновірців як ворога українського народу, що тільки й думав, як би знищити його душу й його самого.

Нема чого й говорити, що в світлі історичної правди всі ці їх намагання ні на йоту не зменшать ні заслуг Митрополита Андрея для українського народу, ні всенародної пошани до нього.

(Кінець).

МІСТОК ЗАМШІЛИЙ...

Місток замшілий і хисткий,
І верби в березі, і мальви,
Яку мені відкрили даль ви
Давно забуту, — пелюстки
Уст ще дитячих, душу чисту
І першу зустріч, і любов —
Усе, що пережити знов
Нам не до хисту!

ЄВГЕН ПЛУЖНИК

ДО ФРАНКОВИХ РОКОВИН

З нагоди жовтня — місяця „Веселки", добре пригадати, що саме на сторінках цього журналику була перша в нашій пресі згадка про близьке 100-річчя народження і 40-річчя смерти Івана Франка. А втім, це не припадок: хто як хто, але Франко віддав немалу частину своєї творчости саме дітям і тому так часто згадується про нього в наших дитячих виданнях, та й діти знають його вже ізмалку, як автора „Рінки", багатьох байок, „Лиса Микити", „Захара Беркута" і т. д. Та й у своєму найвидатнішому творі „Мойсей" присвячує Франко окрему увагу дітям як пересмникам великої ідеї.

Отож і слід було „Веселці" приготовити заздалегідь наших дітей до великих Франкових роковин у наступному, 1956 році. А вже окреме спасибі належиться ВШан. В. Дорошенкові за пригадку всьому нашому громадянству про Франкові роковини на сторінках „Свободи". Така своєчасна пригадка та й широке заплянування дуже важливі, бо ж це вийняткові роковини та й вийняткові заслуги нашого каменяра і Мойсея.

Не дивно, що статті В. Дорошенка найшли свій живий відгук і викликали чергові статті. В них подано низку цінних проєктів, як відзначити гідно Франкові роковини, та все ж у них якось зовсім забуто власне про дітей... Забуто про тих, про кого ніколи не забував Іван Франко і кому присвятив стільки своєї уваги. Ніхто не згадав хоч би про потребу зладити та видати для дітей том писань Франка чи й теж окреме біографічне оповідання про його життєвий шлях від сільського хлопчика до духового провідника народу.

На щастя, біографія Франка нам відома ,отож є готовий матеріял, який тільки і жде на свого автора — коли вже не широкого полотна-роману, то бодай більшого оповідання для дітей. Скаже дехто, що є в нас ОПДЛ, є й редакція „Веселки" — їм і треба думати про такі справи. Воно й правда, але правда і те, що це не тільки справа ОПДЛ. Ось конкретно беручи, для заохоти письменників написати таке оповідання варто проголосить навіть окремий літературний конкурс, хоч і це вимагає фондів для нагород та й видання нагороджених творів. ОПДЛ може зайнятися організацією конкурсу, оцінкою надісланих творів та й їх виданням, але конкурсовий і видавничий фонд це вже діло мецената-фундатора, як це зрештою водилося в „старому краю" (варто добавити, що навіть у часі останньої війни відбувся у Львові конкурс на твори дитячої літератури, уфундований теж приватною людиною).

Якщо б найшовся в нас і тут такий фундатор, то ОПДЛ хоч би і завтра проголосить конкурс. Часу все ще доволі. А на видання, очевидно дбайливе, з мистецькими ілюстраціями, на порядному папері (а не на лад практикованих тепер деяких нідбайливо-неохайних фототипічних перевидань) — отож на таке гідне видання фонд теж мусів би найтися.

Коли ми вже при оповіданні про Франка, особливо про його дитячі роки, то тут варто сказати, що вони найшли були свого автора, та тільки ж в формі драматичного твору. Маю на думці прекрасну п'єсу Івана Керницького п. з. „Квіт папороті", сперту на біографічних оповіданнях Франка. П'єса крім усіх своїх вальорів має і ту прикмету, що вона своєрідно універсальна: її з повним успіхом можна ставити не тільки для дорослого ,але й для юного глядача. П'єса вийшла у Львові в воєнному часі за німецької окупації і не вспіла досі побачити сцени (коли не рахувати постановки одної дії середнєшкільною молоддю в Ярославі). І ось, чи не прийшла саме тепер пора на неї: з цією п'єсою Йосиф Гірняк і його дружина могли б з успіхом проміряти простори ЗДА і Канади та відвідати українські скупчення, вшановуючи нею гідно Франкові роковини і з дорослими і з юними глядачами. Це й була б одночасно частинна розв'язка пекучої проблеми нашого театру юного глядача. До речі, п'єса потребує ще музичного оформлення.

Тут варто згадати теж про дуже добрі інсценізації Франкових творів, що їх опрацював був талановитий організатор студентської сцени-студії у Львові, передчасно померлий під час війни молодий письменник Володислав Ковальчук. Ці інсценізації з докладними режисерськими інструкціями видала була у Львові „Просвіта", а перевидало „Українське Видавництво" у Кракові 1941 р., добавивши ще відповідні декламації, доповіді і под. Інсценізація „Івана Вишенського" була передрукована ще й тут, в Америці, в сумівському журналі „На Варті" в Торонті.

Чи варто ці інсценізації та п'єсу Керницького (не говорячи про драматичні твори самого Франка) перевидавати для не надто численних наших театральних гуртків? Мабуть вистачать ці нечисленні примірники, що все ж дехто зміг їх досі зберегти.

Немає сумніву, що ОПДЛ та й „Веселка" відзначать разом з нашими дітьми Франкові роковини так, як це буде можливо, але було б незвичайно цінно й корисно, якщо б наш театр (чи й театри) відзначили їх відповідними сценічними постановками.

Б. Гошовський.

Степан Куропась

ТРЕБА СТАВИТИ ФРОНТ!

(До історії українських банків в Шикаґо).

Ми часто зустрічаємося з таким висловом в щоденному житті. Американці уживають цієї фрази „Ю геф то пут ан ей фронт" не тільки коли мова про бизнесові підприємства, але теж у суспільному житті. Відомо, що людям високо поставленим в державному житті треба теж краще жити, мати кращу хату в гарній околиці, гарні меблі в хаті, дорожче авто або кілька авт і т. п. Це все означає, що треба „ставити фронт", треба жити відповідно до свого соціяльного стану, а то люди можуть думати всіляко!

Будинок „Тризуба"

Та тут я хочу не про те писати, тільки представити справу ставлення фронтів в бизнесі і в банковому зокрема. Коли мова про українські банки, то іде тут про щадничо-позичкові каси, бо окремих стейтових чи крайових банків українці в Америці не мають.

В 1934 році були в Шикаґо спроби заложити такий банк, вже були люди і місце і навіть назва „Вікторі Стейт Бенк", але до заснування банку не дійшло, бо це був час депресії, в якій багато банків збанкротувало — люди не мали тоді до них довір'я .

На недавно відбутій конвенції щадничо - позичкових банків (Сейвінґс - Лови) стейту Іллінойс вийшла на верх така цікава історія. Банки ті мали колись назву „Билдінґ енд Лови", і засновувалися переважно при церквах, суспільних осередках, корчмах в дуже примітивних льокалях для обслуги своїх членів. До нині ще існують в стейті того роду щадниці, що урядують тільки кілька днів тижнево вечорами, мають один або кілька столів і кілька тисяч долярів. Ведуть далі роботу по старому, як зачали і вірно держаться традиції батьків — не йти в люди. Є теж щадничі банки ,що вийшли на вулиці, збудували величаві, модерні будинки, мають величаве устаткування, кілька сот урядовців. Вони не тільки позичають гроші і чекають на вкладчиків, але розгорнули широку акцію пропаґанди добування нових людей з грішми, бо їх запотребування великі і попит за позичками подвоївся від 1941 року. А гроші люди мають. Ощадності зросли з 68 більйонів в 1941 р. до 250 більйонів в 1953 р., а кредитові зобов'язання консументів зросли в тому самому часі з 33 до 90 більйонів.

Отже є гроші, є консументи, є товар — треба тільки вийти між люди, треба поставити фронт і те все дістати.

Яскравим прикладом ставлення фронту в Шикаґо може бути спілка „Тризуб" — Трейдент, Сейвінґс енд Лови Асосійшен! Минулого місяця її маєток перейшов цифру 4-ох мільйонів, ця спілка від свого заложення 1913 року до 1953 року отже за 40 літ діяльности, дійшла до ½ мільйона. Чому? Сиділа по приватних мешканнях, під церквою, потім вийшла на вулицю і урядувала зразу один вечір, потім 2 чи 3 вечорі тижнево. Не було кому дбати про розвій, поступ, модернізацію бизнесу.

А було колись в Америці легко дістати „лайсенс" на щадничий банк (тепер в стейті Іллінойс майже неможливо) і наші громади діставали. Стейтові рекорди виказують, що були в Шикаґо такі щадничо позичкові каси:

„Дністер", заснований 1920 р. в околиці Борисайд. Мав бюро на 93-ій вул. і проіснував до 1937 року. Під час ліквідації мав 75 тисяч дол.

„Україна", заснована 1916 р. при церкві православної громади на Ірі вул., зліквідувала свою діяльність 1934 р. і її майно виносило тоді 20 тисяч дол.

„Галич" — заснований в дільниці Вест Пулман в 1926 році, видержав до 1935 року і його аґенди разом з 21,000 дол. перебрала друга українська спілка „Запоріжжя" (тепер „Тризуб"), яка тоді і тепер діє в районі української громади на 50 вул. і Поляйне.

„Дніпро" — заснований 1909 року, видержав найдовше, бо аж до 1936 р. і при ліквідації мав 119,000 дол.

Залишився тепер одинокий „Тризуб", який під іменем „Запоріжжя" засновано в 1913 році. Сорок літ жив чи радше животів „Тризуб" і не міг вийти зі зачарованого колеса. Навіть українців зі свого району він не об'єднав. Багато з них вкладало свої ощадності до таких самих спілок, як і „Тризуб", але до „Тризуба" чомусь не йшли.

Щойно, коли нова дирекція „Тризуба" збудувала новий модерний банковий будинок з імпозантним фронтом, подбала про модерне улаштування в середині, урядує щодня і має добру обслугу, „Тризуб" росте, як гриб по дощі. Велике число українців зі всіх сторін Шикаґа позичають там гроші на купівлю домів, велике число їх щадить там. І чим більше нас там буде, тим краще виросте й „Тризуб" всім нам на славу. Треба нам дбати менше про партійні фронти, а кинутися на фронт бизнесовий і його здобувати!

Павло Зайцев: „Життя Тараса Шевченка"

(Видання відділів НТШ у Ню Йорку і в Европі. Друковано у Мюнхенській друкарні „Лоґос" із зазначенням: Ню Йорк-Париж-Мюнхен, 1955. Появилось у серії видавництв НТШ: Бібліотека українознавства, ч. 4, стор. 400)

Видання книги Павла Зайцева „Життя Тараса Шевченка" треба повітати. Ця фундаментальна праця має вже і свою історію. Вона повинна була вийти в світ ще в 1939 р. Була вже видрукувана, але не оправлена. В той саме час окупувала Львів червона армія. Цілий наклад її був сконфіскований. Лишилось заледве кілька її примірників у незброшурованих аркушах в поодиноких людей. Працю використали тоді совєтські дослідники Шевченка, але світу вона таки не побачила. Сталося це аж тепер у 1955 р. При цьому слід підкреслити, що проф. Павло Зайцев доповнив свою працю і найновішими нововідкритими та опублікованими в УССР матеріялами. Цей дослідник Шевченка присвятив своїм студіям над Шевченком майже ціле своє життя. Він був і редактором та коментатором 16-томового видання творів Т. Шевченка заходами Українського Наукового Інституту в Варшаві.

Обговорювана праця „Життя Тараса Шевченка" містить не тільки життєпис найбільшого нашого поета, але й змальовує і його творчість у хронологічному порядку, пов'язану тісно з важкими переживаннями автора. Тому, читаючи працю Павла Зайцева, читач відразу знайомиться і з етапами поетичної творчости Шевченка.

Досі знані були життєписи Т. Шевченка Чалого й Кониського, але обох авторів перевищує своєю працею Павло Зайцев. Перевищує не тільки тим, що використовує всі найновіші, недоступні ще для тих старших дослідників, матеріяли, але й самою методою обрібки всього матеріялу та підходом до творчости поета.

„Життя Тараса Шевченка" Павла Зайцева — це суцільна монографія про життя і творчість поета. Хоч у ній використаний увесь, досі відомий матеріял, то її читається немов літературно-мистецький твір. Читаючи її, подивляємо прегарний стиль автора, витриманий на одинаковому рівні в цілій праці, і дивуємось тій сердечній теплоті, з якою вона написана. Цю працю читається як талановито написаний роман.

Це, без сумніву, величезний досяг нашої науки. Це в нас неперевершений нічим унікат, це добрий початок нової школи в нашій науці. Тому проф. Павлові Зайцеву належить за цю працю велике признання, а Т-ву Шевченка слід зарахувати в велику заслугу видання цієї небуденної революційної монографії.

Жалко тільки, що ця, друкована в Мюнхені праця, вийшла в світ в дуже скромному зовнішньому виді. Варто було подбати про мистецьку обгортку для неї. Так само можна було хоч деякі з численних ілюстрацій, зокрема малярські твори Шевченка, репродукувати в кольорах. Не можна не завважити, що й папір міг би бути кращий. Але ці видавничі недотягнення, які збільшили б кошти книжки, ніяк не можуть обезцінити книги з уваги на її прецінний зміст та небувалу в нас не тільки наукову, але й літературно-мистецьку якість.

Василь Мудрий

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журнала „Веселка".

СПИСОК Ч. 19.

Д-р Б. Гарбовський, Ютика	$5.00	С. Пазаревич, Ню Йорк	2.00
Д-р І. Подригула, Мідлтави	5.00	І. Отнин, Карнеґі	2.00
В. Сломошинський, Бетпейдж	5.00	В. О. Плятош, Гартфорд	2.00
М. Демчар, Вотераліт	4.00	В. Сак, Нюарк	2.00
М. Люшняк, Шикаґо	3.00	Я. Савка, Монтреал	2.00
Д-р Т. Воробець, Шикаґо	3.00	Стефчик, Монтреал	2.00
Ю. Копистянський, Скеонк	3.00	М. Семків, Шикаґо	2.00
Д-р М. Сатурський, Ірвінґтон	3.00	Проф. В. Смаль-Стоцький, Клівленд	2.00
Д-р П. Прибитківський, Торонто	3.00	С. Шурин, Ансонія	2.00
Л. Куц, Филаделфія	3.00	Ф. Сіділо, Вен Дик	2.00
А. Демчук, Клівленд	3.00	М. Сукар, Ню Йорк	2.00
Г. М., Монтклер	3.00	М. Школяр, Ню Йорк	2.00
І. Одежинський, Фила.	3.00	С. Секрета, Ню Йорк	2.00
В. Бурачинський, Шикаґо	2.50	П. Савицький, Йонґстави	2.00
Н. Вишницький „	2.50	І. Смерека, Дітройт	2.00
М. Гаврилюк, Джерзі Сіті	2.00	І. Світуха, Монтреал	2.00
К. О. Антипів, Гемтремк	2.00	В. Скопляк, Амстердам	2.00
Я. Гомерда, Елмайра	2.00	С. Сахно, Клівленд	2.00
Б. Демянчук, Клівленд	2.00	І. С. Клівленд	2.00
І. Фур, Клівленд	2.00	В. Тритяк, Клівленд	2.00
О. Іванців, Олеан	2.00	М. Жируха, Рачестер	2.00
К. Гузар, Сеймор	2.00	С. Зубаль Лорейн	2.00
І. Куцік, Алтуна	2.00	Я. Величко, Сиракюз	2.00
В. Кузьо, Бріджпорт	2.00	С. Онуляк, Шикаґо	1.00
Б. Ковалюк, Перт Амбой	2.00	С. Руденчук, Шикаґо	1.00
К. Качмар, Дітройт	2.00	І. Дубей, Нюарк	1.00
Т. Кастель, Гадсон	2.00	М. Дикун, Ню Брітейн	1.00
М. Каплистий, Міннеаполіс	2.00	І. Гусяк, Бруклин	1.00
І. Юрійчук, Шикаґо	2.00	І. Федурчак, Шикаґо	1.00
Ю. Яримович, Шикаґо	2.00	М. Білік, Гаммонд	1.00
П. Яців, Лорейн	2.00	М. Олійник, Дітройт	1.00
В. Луцишин, Фила.	2.00	Е. Саґаш, Патерсон	1.00
М. Лехіцький, Ню Йорк	2.00	Разом	$ 146.00
М. Лесюк, Лорейн	2.00	Раніше проголошено	$3,992.20
Д-р Я. Микулович, Пітсбурґ	2.00	Разом	$4,138.20

АДЕНАУЕР ВИДУЖУЄ

79-літній канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер, який поволі видужує після захворіння на бронхіяльну пневмонію, розмовляє з західньо-німецьким президентом Теодором Гойсом. Аденауер зможе вернутися до праці щойно по шістьох тижнях.

Фармерський альманах передбачає гостру зиму

Даблін, Ню Гемшір. — Саме тепер появився 164 річник „Старого Фармерського Альманаху", який передбачає, що цьогорічна зима буде така „гостра, якої не було в цьому столітті". Про гостру зиму пише фахівець від погоди цього видання Айб Веґервайс, який твердить, що вже на початку листопада мають початися сильні буревії та холод, хоч пізніше буде ще тепло. „Старий Фармерський Альманах" каже, що астрономічні фактори зможуть витворити такі рухи води в океанах, що від них напрям водних течій зміниться і внаслідок цього зміняться кліматичні умови та міґрація риб.

Нове видання портретів українських діячів

Видавництво „Мета" в Торонті видало цілу серію портретів українських діячів від найдавніших княжих часів аж до нашої доби. В цій серії маємо портрети св. Володимира Великого, короля Данила, гетьмана Богдана Хмельницького, головного отамана Симона Петлюри, провідника українського визвольного руху — Євгена Коновальця, президента Карпатської України о. Августина Волошина, голови СУМ — Миколи Павлушкова, команданта УПА — генерала Романа Шухевича (Тараса Чупринки), Ольги Басараб, Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича, Лесі Українки, митрополита Андрея Шептицького, митрополита Василя Липківського, митрополита Йосифа Сліпого і єпископа Никити Будки.

• Сенатор Александер Смит повідомляє, що уряд приготовляє законопроєкт, який має полегшити працю американських президентів. Частину обов'язків президента мали б перебрати конґресові комісії.

• В Мінеолс, Н. Й., судитимуть 56-річну Вільгельміну Ланґевін, яка „з милосердя" застрелила свого 35-річного сина-епілептика.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АНГЛІЇ

ДЕСЯТИЛІТТЯ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛ. БРИТАНІЇ (СУБ)

1955 рік — є ювілейним роком для СУБ — суспільно-громадської організації, охоплює більшість українців, що проживають на терені Англії, Валії та Шотляндії та які діють у 120 клітинах по більших осередках скупчення українців цього терену.

Ювілейний рік СУБ-у позначився помітним пожвавленням роботи клітин, окружними конференціями та ювілейними концертами, які влаштовуються Відділами та Окружними радами. Такі концерти відбулися вже в Бредфорді, Манчестері, Нотінґгамі, Дерби, Лестері.

ПЛЕНУМ КОДУС-У

Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС), яка існує на терені Англії, як секція СУБ-у, але діє, як автономна одиниця з окремим проводом, прийняла новий правильник, на основі якого стипендії будуть давати не лише студентам високих шкіл, як досі, але й середньошкільній молоді, а головно тим, які підготовляються до вступу на університет. Прибутки КоДУС виносили в останньому році 987 фунтів. Стипендій уділено на суму 560 фунтів протягом останнього року. Екзекутиву КоДУС-у на майбутній рік вибрано в складі: інж. Д. Скоропадський — голова, інж. Я. Мотрук — містоголова, мґр. Д. Варткі в — секретар, інж. Р. Каложний — член екзекутиви. Контрольну комісію КоДУС-у очолив о. Прелат А. Малиновський, генеральний вікарій Укр. Католицької Церкви в Англії.

ВИСТУП УКРАЇНЦІВ В ТЕЛЕВІЗІЇ „ВВС"

Володимир Луців, випускник колеґії Св. Цецилії, відомої музичної школи в Римі, успішно дебютував у британській телевізії 1-го жовтня, в програмі „Ін тави тунайт" — однією піснею „Повій, вітре, на Вкраїну", яку виконав наш багатонадійний тенор у супроводі бандури. В. Луців брав участь, вже перед своїм приїздом до Лондону, в концертах міжнародного характеру в Італії та Німеччині, які відзначила музична критика надзвичайно прихильно. Цей перший виступ українця перед британським глядачем у телевізії, який повторено 5-го жовтня, влаштовано старанням Управи СУБ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОУЖ

Організація Українських Жінок, яка існує на цьому терені, відбула свої чергові річні Загальні Збори 25 вересня 1955 у Манчестері. Після звітування Управи, яка виявила велику активізацію жіноцтва цього терену, і схваленню діяльности, обрано Управу на чергову каденцію в складі: пані: О. Монціборвич — голова, Анна Сесь — містоголова, п. Роснецька — секретар, пані: О. Ґоцька, В. Перебийніс, О. Остап'юк — члени Управи.

МИСТЕЦТВО КНЯЖОЇ — УКРАЇНИ

На таку тему виголосив д-р М. Гоцій, український науковець та збирач старовини, доповіді в 17-ти найбільших осередках скупчення українського громадянства. Його доповідь дала глядачеві можливості познайомитися в приступний спосіб з різнородними проблемами українського мистецтва X—XII ст., історії, гаґіографії і т. п. Доповідь ілюстровано висвітлюванням на екрані знимок мозаїк, фресок та різних археологічних предметів, одиноких у своєму роді, з княжої доби нашої історії. Д-р М. Гоцій вишукав декілька незнаних і неописаних дотепер експонатів з України, які находяться в музеях Лондону.

ПОДЯКА

Дня 18-го жовтня 1955 р. відійшла від нас у вічність
Наша Найдорожча Мама, Бабуня, Сестра,

бл. п. СОФІЯ з ГРУШКЕВИЧІВ РАКОВСЬКА.

Цією дорогою хочемо подякувати Всім тим Приятелям та Знайомим, які в часі Її однорічної недуги приносили Їй розвагу, а в хвилині Її смерти старалися злагіднити наш смуток своїм співчуттям.

Зокрема дякуємо: Пароховi Нюарку Впр. о. В. Красєвському та Всч. о.о. Шудлові, Лаптуті, Іваночкові та Л. Тимкову за відправлення похоронних обрядів та панахиди; п. Д-рові Богданові Олесницькому за його повну посвяти цілорічну опіку над Мамою та психічну піддержку Її, Д-рові Е.Ліччейсові за двократну операцію, Д-рові В. Гукові за швидку лікарську поміч, Д-рові Хруцькому, Д-рові Терлецькому та Д-рові М. Гукові за опіку в шпиталі.

Дякуємо Паням зі Союзу Українок та Пластункам Станиці Нюарк за зорганізовану участь в похоронах, а Друзям за винесення домовини.

Дякуємо за прощальні слова: п. Ред. Б. Кравцеву — від Крайової Пластової Старшини і пластової фамілії, п. Проф. М. Чубатому — від Наукового Товариства ім. Шевченка, та пані А. Настюк — від Союзу Українок в Нюарку.

Наша щира подяка належиться також п. М. Литвинові за справне та гарне переведення похоронів.

Загально дякуємо Рідні, Приятелям та Знайомим за численну участь в похоронах, за велику кількість вінків та квітів, за жертви на Служби Божі та на добродійні цілі, та за особисті і письменні вислови співчуття, що їх тут годі усіх вичислити.

Всім названим і неназваним тут — щире Спасибіг!

МИРОСЛАВ РАКОВСЬКИЙ
з родиною.